

16. 8. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o pobytu cizinců od 2. 8. 2021

Dne 02. 08. 2021 nabyla účinnosti novela zákona o pobytu cizinců, která přináší několik větších i menších změn, včetně diskutovaného monopolu pro VZP na poskytování komplexního pojištění pro cizince. Jaké důležité věci se tedy pro cizince mění?

Rozlišování rodinných příslušníků občanů EU

Zatímco stará úprava pracovala s obecným pojmem rodinný příslušník občana Evropské Unie, nyní rozlišuje Ministerstvo vnitra rodinného příslušníka „**blízkého**“ a „**vzdáleného**“, ačkoli se nejedná o zákonem definované ani používané pojmy. Členové užší rodiny občanů EU jako jsou např. jejich manželé, potomci mladší 21 let, či jejich rodiče, jsou-li občané EU sami mladší 21 let, se nyní považují za rodinné příslušníky **blízké**. Oproti tomu např. příbuzní, kteří jsou v zemi svého původu členy domácnosti občana EU, či jsou ze zdravotních důvodů závislí na jeho osobní péči a taktéž cizinci, kteří s občanem EU tvoří nesezdaný pár, jsou naopak považováni za rodinné příslušníky **vzdálené**.

Praktický dopad má tato změna na požadované náležitosti žádostí o pobytové oprávnění, kdy vzdálení rodinní příslušníci budou kromě dosavadních dokladů předkládat navíc také doklad o úhrnném měsíčním příjmu rodiny po sloučení a doklad o cestovním zdravotním pojištění v rozsahu komplexní zdravotní péče na celou dobu pobytu. Nově mohou vzdálení rodinní příslušníci získat pobytové oprávnění s maximální platností na 3 roky, oproti předchozím 5 letům - ta zůstávají pouze rodinným příslušníkům blízkým. Doposud nebyly tyto dvě skupiny blíže rozlišovány, do budoucna by však dle Ministerstva vnitra měly být rozdíly větší a výhody osob se statutem vzdálených rodinných příslušníků skromnější.

Povinnost komplexního zdravotního pojištění

Cizinci ze třetích zemí vstupující na území ČR na déle než 90 dnů mají nyní povinnost sjednat si komerční **komplexní zdravotní pojištění**[\[1\]](#). Tato povinnost přitom neplatí pro občany EU nebo jejich „blízké“ rodinné příslušníky.

Bezesporu nejkontroverznější částí novely je zavedení pětiletého monopolu pro poskytování tohoto komplexního pojištění pouze pro dceřinou společnost Všeobecné zdravotní pojišťovny. VZP (resp. její dceřiná společnost) by tak až do srpna 2026 měla být **jedinou pojišťovnou oprávněnou toto pojištění poskytovat**. Již při projednávání novely v legislativním procesu se však ozývaly silné hlasy, že tato změna není v souladu především s právem EU. Zástupci ostatních pojišťoven působících na trhu také předem avizovali možné právní kroky, včetně žalob vůči státu na náhradu škody.

Biometrické doklady pro občany třetích zemí

Od účinnosti novely budou všem občanům třetích zemí, včetně třetizemců - rodinných příslušníků občanů EU, vydávány všechny pobytové doklady již s biometrickými prvky. Pro třetizemce - rodinné příslušníky občanů EU je také stanovena **povinnost výměny starých „nebiometrických“ dokladů za nové doklady biometrické do 03. 08. 2023. Staré doklady pozbydou 03. 08. 2023 automaticky platnosti, nevyprší-li jejich platnost sama dříve.**

Tato povinnost výměny platí také pro občany Velké Británie, kteří v ČR oprávněně pobývali k 31. 12. 2020 (a prakticky se na ně tak z pohledu zákona o pobytu cizinců pohlíží jako na občany EU) a kterým byl v ČR povolen přechodný nebo trvalý pobyt.

Další změny

Občanům EU se nově bude namísto „potvrzení o přechodném pobytu“ vydávat „osvědčení o registraci“ s platností na 10 let, které ale biometrické prvky nést nebude. Dosavadní stále platná „potvrzení o přechodném pobytu“ není do konce doby jejich platnosti nutno vyměňovat za nová „osvědčení“, neboť budou prakticky považována za „osvědčení o registraci“.

Občané Velké Británie, kteří prokáží, že na území ČR oprávněně pobývali k 31. 12. 2020, o „osvědčení o registraci“ mohou žádat taktéž. Osvědčení o registraci však obdrží formou biometrického průkazu s platností na 5 let, místo standardních 10 let pro občany EU.

Novela mění taktéž zákon o zdravotním pojištění. Na základě této změny se nyní děti narozené na území matce s povoleným dlouhodobým pobytem stávají pojištěnci veřejného zdravotního pojištění po omezenou dobu, a to do konce kalendářního měsíce, v němž završily 60 dnů věku. S tím se pojí další povinnosti, jako je nutnost ohlášení narození dítěte pojišťovně a samozřejmě i nutnost platit pojistné.

V neposlední řadě se také nově zavádí drobné správní poplatky pro občany EU či jejich rodinné příslušníky za některé úkony, které byly dříve prováděny bezplatně.

Zhodnocení

Novela přináší do zákona pro cizince spíše jen nové „těžkosti“, než aby se jednalo o koncepčnější změnu, kterou by si tento zákon zasloužil. Kartami ještě zajisté může zamíchat avizovaný právní boj ohledně zavedeného monopolu pro VZP. Sporná část novely našla nemálo kritiků, včetně vládních ministrů, Hospodářské komory či České asociace pojišťoven. Byla-li by sporná část novely shledána kompetentními autoritami například v rozporu s právem EU, jistě by následovaly žaloby ostatních pojišťoven na náhradu škody. Podle dostupných informací přitom zaplatí ročně více než 60 tisíc cizinců za komplexní zdravotní pojištění zhruba 600-800 milionů korun, takže nejde o zanedbatelné částky.

Mgr. Marek Bomba,
vedoucí advokát

Mgr. Alena Šíchová,

advokátní koncipient

EVERSHEDS SUTHERLAND

[Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

Fax: +420 255 706 550

e-mail: paha@eversheds-sutherland.cz

---

[1] S výjimkou případů, kdy již takový cizinec je účastníkem veřejného zdravotního pojištění, zdravotní péče je mu hrazena na základě mezinárodní smlouvy, nebo je držitelem platného průkazu EHIC / GHIC.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)